

PROPOVIJED KARDINALA JOSIPA BOZANIĆA

Bleiburg 13. svibnja 2007.

Čitanja: Otk 21,10-14.22-23; Iv 14, 23-29

Draga braćo i sestre!

1. Nakon naviještenoga evanđelja, na ovome mjestu prepunom povijesne memorije i vjerničkoga spomena, zahvalan Bogu za dar vjere, molim riječima psalma: »Pa da mi je i dolinom smrti proći zla se ne bojim, jer ti si [Bože] sa mnom« (Ps 23, 4).

Okupljeni smo u dolini koja danas plijeni svibanjskom ljepotom prirode. Lako je uroniti u zavodljivost te ljepote i promatrati je kao divan Božji dar. Ali, ova dolina zna da je ona jednoga svibnja za ispaćeni narod, a posebno za živote mnogih, postala neobičnom dolinom; da je postala dolinom smrti, zaustavljenih života, srušenih zemaljskih nadanja. Ova dolina zna zašto smo danas ovdje. Ova će dolina hrvatskomu narodu, na samo nama poznat način, trajno šaptati riječi koje su u njoj ostale, molitve koje su u njoj izgovarane, prenoseći nam kako okus ljubavi, tako i okus mržnje pred kojom se svaka ljepota grči u boli.

Gledajući nas ovako sabrane, netko, komu je ovo tek obična dolina i polje, mogao bi se zapitati: Tko su ovi i odakle dođoše? (usp. Otk 7,13). Mi smo vjernici, okupani Jaganjčevom krvlju, oslobođeni njegovom pobjedom nad smrću, opečaćeni Kristovim križem. Kao vjernici i pred smrću ispovijedamo život, a pred tragedijom za koju ne postoje dovoljno snažne ljudske riječi u molitvu uranjamo svoje misli, u nju stavljamo svoja pitanja i nadanja, dok liturgijskim slavljem postajemo dionicima nebeske domovine.

2. Odakle smo došli? Dođosmo iz svoje zemaljske domovine Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, iz raznih krajeva Europe i svijeta, sretni što na ovome polju danas mirno možemo reći da je iz hrvatskih žrtava krvavoga nasilja iznikao ponos i da su stvoreni preduvjeti da se ovim poljem prolomi istina o Bogu i čovjeku, istina koja ne smije biti predana u ruke ljudskim manipulacijama.

Došli smo ovamo onim istim putovima kojima su prije šezdeset i dvije godine, nakon završetka Drugoga svjetskog rata, kolone vojnika i civila tražile put koji bi ih poštudio od zatorne ruke jugoslavenskih i inih ratnih pobjednika. Na tome smo putu ponovno čuli glas žrtava koji se desetljećima nije smio čuti; u mislima smo nailazili na njih, susretali ih, premda do danas nisu obilježena mjesta njihovih stratišta, niti otkrivena imena izvršitelja djela nedostojnih ljudskoga imena. Iz šumaraka i jama, iz rovova i dvorišta dosiže nas šapat koji se nada da će biti dovoljno jak da ga mi čujemo i da ga glasno izgovorimo kao istinu koja je sposobna ponovno roditi život, dati smisao njihovu umiranju, stvoriti temelje za izgradnju društva u kojemu je najmanje što možemo učiniti poštovanje nedužnih žrtava.

3. Da, braćo i sestre, ova je dolina gledala ispaćena lica i hrvatskih civila i hrvatskih vojnika, hrvatskih očeva i majki, sinova i kćeri; lica koja su bila uronjena u nadu i očekivanja da će im biti darovan prostor ljudskosti, put prema zakonitosti i životu koji se neće pomiješati s mržnjom, bezumnim osvećivanjem i ideološkim lažima. No, ova je dolina vidjela zaustavljenost te nade, razočaranja, neizvjesnost i, konačno – zvjerstva.

Toga svibnja, godine 1945., ova se dolina silno proširila. Zbog ljudi koji nisu poštivali

Boga ni čovjeka, Bleiburško se polje izlilo i pretočilo u »križne putove«, u udarce, logore, tamnice, mučilišta i smrt koja je svoj zadah i strah širila stotinama kilometara, ali jednako tako, poput otrova, godinama bila stavljana u hranu odgoja novih naraštaja. Od trenutka kada ova dolina više nije smjela gledati lica, nego leđa i korake povratka, krvave tragove povratka u jugoslavensku tamnicu hrvatskoga naroda, i njezina se ljepota pretvorila u bol, u neizrecivu okrutnost i na kraju u bezimenost.

Prije dvanaest godina (1. svibnja 1995.), u Pismu Hrvatske biskupske konferencije o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata, napisali smo sljedeće: »... taj je svibanj – za razliku od drugih naroda kojima je vraćena sloboda i demokracija – dolaskom marksističkog totalitarnog sustava za nas značio nov početak zatvora, ubijanja nevinih ljudi. Mnogi su stradali samo zato što su katolici, što su katolički svećenici, redovnici i redovnice, što su katolički biskupi. Taj martirologij optužba je krvnika, ali on je još više – slava Kristove Crkve«.

Od trenutka kada je počinjeno sramotno izručenje razoružane hrvatske vojske i nevinih civila u ruke krvnika, upravo su zločinci zabranjivali svaki spomen na ovo mjesto i sve ono što je slijedilo poslije Bleiburga, nastojeći silom spriječiti istinu da progovori glasom žrtava.

Komunistički vlastodršci ovu su dolinu učinili prisilnim polazištem na put smrti i krvoprolića. Međutim, danas je ova dolina mjesto našega spomena i slavlja Boga koji je put, istina i život. Bog je taj koji je sve putove ljudske patnje preobrazio u Križni put svoga Sina; sve ljudske laži raskrinkao svojom istinom i u svaku tamu smrti unio zraku svjetla svoga života. To je ono što nikakvo nasilništvo ne može zaustaviti. Zato u nama kao vjernicima nasilje ne postoji, ali postoji vapaj za istinom.

4. Nažalost, mnoga naša okupljanja – protkana poglavito molitvom i pročišćenjem spomena – ljudi koji su pripadali komunističkomu režimu, ili ostali zaslijepjeni njegovom propagandom, i koji ne žele biti oslobođeni istinom, promatraju još uvijek očima svoje ideologije. Prozivaju Katoličku Crkvu, njezine pastire i vjernike na sličan način na koji su to činili i u ono doba. Prozivat će, vjerujem, i moje današnje riječi, a ja u njih ne stavjam ništa osim ljubavi. A upravo to ih smeta: ljubav prema čovjeku, ljubav prema Domovini, ljubav prema pogaženima i ljubav prema istini koja iz Boga izvire.

Danas sam među vama kao čovjek koji hodom želi počastiti mukotrpnim hodom ispunjenim nadom prema slobodi; među vama sam kao vjernik koji je došao pohoditi jednu dolinu o kojoj su mnogi bili primorani šutjeti, da bi ušutkali istinu o svome zločinu; među vama sam – u poniznosti Božjega izabranja – kao pastir koji je došao ispovjediti vjeru i zajedno je s vama učvrstiti; među vama sam kao Hrvat koji je došao s ljubavlju promotriti zemaljsku tragediju svoga naroda i moliti za njegove žrtve, ali i za žrtve svih kojima je ova dolina u mislima, u sjećanjima i u životu ostavila spomen na neizrecivu ljudsku okrutnost. S puno pijeteta spominjem danas osobito pripadnike islamske vjeroispovijesti koji su dijelili patnju s kršćanskim vjernicima.

5. I dok tako govorim, netko bi mogao pomisliti da nas je na ovome mjestu skupila tragedija smrti. Netko bi mogao zaključiti da smo došli oplakivati neizbježnost ljudske drame nad koju se nadvila ljudska zloća. Ne, ovamo nas je i danas doveo Život i vjera u Život. Danas sam ovdje da s vama proslavim Vazam Gospodnji i molim svjetlo Duha Svetoga u kojemu se kao vjernici pitamo, što nam to Bog govori u iskustvima ratova, progonstava, u žrtvi nevinih ljudi, što nam to Bog kao narodu ima

reći kada smo stavljeni pred kušnje neopisive boli.

U kršćanstvu postoje polazišta i vrijednosti kojih se nikada ne smije zaboraviti. Jedna je od njih poštovanje tuđega života. Tu ne može biti razlike ni nacionalne, ni konfesionalne, ni svjetonazorske, ni stranačke. Temeljna jednakost u dostojanstvu svih ljudi proizlazi iz same naravi čovjeka, stvorena na sliku Božju. Upravo stoga je danas teško razumjeti zašto se još uvijek ne može dovoljno jasno čuti glas koji govori o tome da se ovdje nije poštovao život, da su, bez ikakva suda i dokaza krivnje, poubijani hrvatski vojnici i civili nakon rata. Ponavljam: nakon rata!

6. Isus u današnjemu evanđelju govori o svome odlasku Ocu. Njegova osuda na smrt već je bila »napisana«. Dobro zna da učenike pogađaju njegove riječi i da im uznemiruju srce. Utješne riječi o miru vjerojatno su im zazvučale poput iluzije, baš onako kako ljudima našega vremena zvuče svetopisamske riječi koje obećaju sigurnost i spokoj u svijetu razdiranom nemirima. Mir o kojemu govori Isus jest mir koji razumije ljudski krik: Bože moj, zašto si me ostavio?, ali jednako tako zna da je samo u Bogu konačni dom u kojemu se krik očaja preobražava u mir srca.

»Neka se ne uznemiruje srce vaše i neka se ne straši«. Dajući svoj mir, Isus to govori jer zna da je granica dobra i zla u našem srcu te da prva i prava pomirba mora nastati u ljudskoj unutarnjosti; da se pomirba ne može uspostaviti nikakvim političkim dogovorima i sredstvima prisile, jer se u tom slučaju pretvara u još veću neistinu. Isusov mir nije mir koji daje svijet, nije kupljeni mir ili pak mir koji se želi nametnuti ratom. To nije mir koji se postiže gospodarskim blagostanjem, potrošačkim prividima, stavljanjem vlastite osobnosti u središte svijeta.

Za nas kršćane Kristov mir je zahtjev. On ne pripada konačnomu spokoju mrtvih. Prvi dar uskrsnuloga Krista prestrašenim učenicima jest mir. Smireno srce je čvrsto srce, ono se ne koleba i ne gubi pouzdanje u protivštinama; ne gubi se u očaju, niti obeshrabruje u trpljenjima. Otkriće Boga u vlastitu životu, radosni susret s njim, uranjanje u njegovu ljepotu, obraćanje Isusu Kristu koji je prepoznat kao Bog, razlozi su radosti i mira u ljudskome srcu.

7. Kristov mir koji svijet ne može dati, mi vjernici živimo u zemaljskome domu. Znamo koliko je svakom čovjeku važno biti u okrilju ljubavi i topline doma. Nitko rado ne napušta ni dom ni domovinu, niti ih lako zaboravlja. Ljudi kojih se ovdje spominjemo ostavili su za sobom Hrvatsku i svoje domove; nipošto laka srca. Zato, braćo i sestre, kako da se srce ne stegne nad nepravednom tvrdnjom koja kaže: da nisu bili krivi, ne bi bježali. Takvo poopćivanje uistinu vrijeđa. Zar i nakon svega onoga što se dogodilo poslije njihova izručenja jugoslavenskim komunističkim vlastima, netko još dvoji koliko je njihov strah bio opravdan?

Jedan od najbližih Titovih suradnika u to vrijeme Milovan Đilas ovako je posvjedočio godine 1979: »Da budem iskren, mi nismo shvaćali zašto Britanci ove ljude nama vraćaju. Uglavnom su to bili obični seljaci. Oni nisu nikoga ubili. Njihov je jedini zločin bio strah od komunizma. Oni (Englezi) učiniše nešto sasvim pogrešno kada su ove ljude prebacili preko granice, kao što smo i mi pogrešno učinili što smo ih sve poubijali« (vidi: Vlatko Pavlečić, Tuđmanova doktrina i drugi članci, Zagreb, 2007., str. 151.). Pitam se: je li to komunistički antifašizam?

I dok se tješimo riječima vjere, kao ljudi ne smijemo previdjeti nepravde koje su rađale nove nepravde. Koliko je samo, nakon Drugoga svjetskoga rata, domova opustošeno, razoreno, konfiscirano; koliko je ljudi obespravljeno i onemogućeno; koliko je bogatstva otuđeno i koliko siromaštva rođeno zbog gramzivosti nepravednog komunističkog režima.

Nije u pitanju samo egzekucija, nego sve što je ona sa svojim posljedicama značila na društvenoj razini. Stvoren je novi poredak koji nikada ne će zaslužiti odliku pravednosti, ma koliko ga se pokušavalo prikazati da je bio stvoren »u ime naroda«. Bleiburška je tragedija osiromašila cjelokupno hrvatsko društvo. Zbog događaja kojima je bila klica, stotine su tisuća Hrvata stjerane na margine; mnogi su kasnije bili prisiljeni na iseljništvo, obitelji koje su na bilo koji način bile povezane sa žrtvama tih događanja natjerane su na posvemašnju šutnju i bile politički maltretirane; potomci su smatrani građanima drugoga reda, poglavito ako nisu htjeli prihvatiti novu ideologiju i ucjenjivačku igru terora.

Bleiburška je tragedija, i sve ono što je slijedilo nakon toga uvod u zločin puno širih razmjera. Ona je ostavila pustoš u duhovnom i kulturološkom tkivu hrvatskoga naroda, jer je ubijen, ušutkan i raseljen veliki broj intelektualaca, posebno katoličkih, svećenika, redovnika i redovnica, kako bi se lakše ukorjenjivala ideologija marksističkog i bezbožničkog obilježja. Od tada, pa sve do današnjih dana, na Crkvu se u našem narodu baca ljaga i sjena krivice koju Crkvi nijedan analitičar, koji drži do istine i teži k objektivnosti, ne može pripisati. To pak da je i među sinovima i kćerima Crkve bilo i onih koji su počinili zlodjela sa žaljenjem oplakujemo i prepoznajemo bol koju je nanio njihov grijeh.

8. Na ovome mjestu, kao biskup Crkve u hrvatskom narodu, ne smijem šutjeti. Štoviše, valja mi postavljati pitanja koja si postavlja svaki čestit čovjek prosvijetljen istinom: Kako to da šezdeset godina nakon stravičnoga zločina, bez obzira na to što još uvijek postoji dovoljan broj svjedoka i prikupljenih svjedočanstava, te bez obzira na to što je iz mnoštva činjenica vidljivo o čemu se radilo, nitko nije odgovarao? Kako to da su još uvijek nepoznata imena nalogodavaca i izvršitelja tih djela? Kako to da se još uvijek ne može, barem na načelnoj ako već ne i na konkretnoj razini, čuti jasna osuda svega što vapi zbog gaženja božanskih i ljudskih prava, a učinjeno je protiv hrvatskoga naroda? Zar mislimo da je moguće graditi zdravo hrvatsko i bilo koje društvo sa sviješću da se naraštaje naše djece i mladih hranilo i danas hrani neistinama? Kako to da nije napravljen popis žrtava i da nisu obilježena mjesta masovnih grobnica u kojima do danas neidentificirane leže kosti poznatih i nepoznatih ljudi?

Grozna je pomisao da su tolike godine zajedno s nama živjeli i žive ubojice; da su protkali sve pore svakodnevice te možda ni njihovi najbliži ne znaju istinu o njima i da su se prikazivali u najljepšem svjetlu boraca za slobodu. Molimo za njih, da im Bog dadne snagu obraćenja, priznanja i prihvaćanja slobode u istini. Ali kao vjernici, kao državljani suverene i nezavisne Hrvatske s pravom očekujemo da državne institucije učine ono što su zakonom dužne učiniti: da istraže ove zločine i obznanе krivce za njih. Očekujemo da će se mjerodavne institucije države Hrvatske jasnije očitovati o komunističkome režimu i nedjelima koja je planirao i sustavno provodio te na temelju istine promicati one vrijednosti koje nisu sukladne s komunističkim krivotvorinama, kako u povijesnome tako i u svjetonazornome smislu. Očekujemo da će hrvatske vlasti i u vidu deklarirane proeuropske orijentacije poduzeti sve da se kod nas provede rezolucija Skupštine Europskog parlamenta broj: 1481, od 25. siječnja 2006., o međunarodnoj osudi zločina totalitarnih komunističkih režima.

Više sam puta pitao, pozivao mjerodavne da poduzmu korake u rasvjetljavanju istine, a taj poziv ponavljam i danas: zakonitim i pravičnim putem tražite i poštuju istinu i o žrtvama i o krvnicima. Neka ne postoji nikakav politički razlog radi kojega bi istina ostala pokopana i odgurnuta s pozornice razvoja zdravoga hrvatskog društva. Zbog naše sadašnjosti i zdrave budućnosti, zbog naše odgovornosti prema mladim

naraštajima potrebno je osnovati nadstranačku i nezavisnu državnu instituciju koja će znanstvenim metodama rasvijetliti istinu o žrtvama totalitarističkih režima dvadesetoga stoljeća: fašizma, nacizma i komunizma. Prošlost je dio našega života i jasno pokazuje svoju snagu u sadašnjosti, a ono što se olako naziva poviješću u nas često pišu isti, ili sljedbenici onih koji su nedužnom krvlju i stvorili te događaje. Zar nije odviše upadljivo da se neka povijesna istraživanja uopće ne čuju ili prešućuju?

9. Posljednjih se mjeseci u nemiru nastalom zbog nerazjašnjenih činjenica i nepoštena odnosa prema učinjenom u prošlosti pojavila rasprava i o tzv. foibama, o strašnim mjestima smrti, o jamama i stradanjima koja je za sobom ostavio fašizam i komunizam. Ni tu kao Crkva ne smijemo prešutjeti istinu, a istina je da su pripadnici totalitarnih režima stvorili te jezive podsjetnike neljudskosti.

Kao Crkva danas govorimo da su takva mjesta nastala tamo gdje je iz života izguran Bog. Vrijeme rata, a još manje poraća, ne može biti nikakav izgovor. Tamo su i za vrijeme fašističkoga i za vrijeme komunističkoga terora stradavali svećenici, vjernici i vjernice, jer kršćanstvo ne može mirno suživjeti niti s jednom neljudskom vladavinom. U Hrvatskoj se olako stavlja znak jednakosti između antifašizma i komunizma, između opravdane težnje i borbe za slobodu i bezbožne ideologije boljševičkih i velikosrpskih planova. Stoga ne čudi nas što se rasprava vodi između krivaca i njihovih sljedbenika s raznih strana, kako onih koji podržavaju partizanske zločine, tako i onih koji se ne žele odreći fašističkih težnja i osuditi svoje zločine.

Dobro je znano koliko je dragocjeno djelovanje Katoličke Crkve na uspostavi zajedništva među narodima i kako se mi vjernici iz raznih naroda i država lako razumijemo i međusobno dijelimo bol koju je prouzročila nepromišljenost političara u prošlosti. Stalo nam je do očuvanja identiteta i integriteta vlastitih zemalja i do međusobnoga zajedništva i razumijevanja. Ono je pak moguće samo na istini. Katolička Crkva će i nadalje činiti sve što je u njezinoj moći da u našim životima istina progovori Božjom istinitošću kojoj je podvrgnut svaki čovjek.

10. Govorim kao katolički biskup koji može biti ponosan na djelovanje Crkve u najtežim vremenima totalitarizama. I nas su htjeli svrstati u ideologije protučovještva; do današnjega dana optužuju nas da smo za nešto krivi, a Crkva je pokazala da ona ni pod fašizmom, ni pod nacizmom, ni pod komunizmom nije zastupala ideologije i da su katolici trpjeli i umirali od neljudskosti s raznim predznacima te da su ih bili puni zatvori, koncentracijski logori i masovne grobnice. To je potrebno znati i ne prihvaćati naivno klevete onih koji žele nametnuti krivnju Crkvi, da bi i danas provodili »svoju istinu«. Mi smo svakoga dana pozvani preispitivati svoju grješnost i kajati se za počinjene grijeh. U svakome liturgijskom slavlju ispovijedamo potrebu Božjega milosrđa u raznim oblicima pokajanja. Stoga je krajnji cinizam i besramno je Katoličku Crkvu svrstavati u promicatelja bilo kojega političkog sustava, a osobito stavljati je uz bok onih pod kojima je Crkva najviše trpjela, jer trpio je čovjek, bez obzira na vjeru, rasu, nacionalnost ili stalešku pripadnost.

Dok danas ovdje komemoriramo strašnu Bleiburšku tragediju s grozom mislim i na jasenovački ustaški logor. Smatram nužnim upravo ovdje reći da nam se zbog vjernosti Bogu i ljubavi prema Hrvatskoj ne smije zamagliti pogled ni pred čijim zločinom. U tom duhu ponavljam riječi blaženog Alojzija Stepinca koji je bez ikakve dvoznačnosti javno usred rata, u veljači 1943. godine, jasenovački logor nazvao »sramotnom ljagom«, a za ubojice u njemu izjavio da su »najveća nesreća Hrvatske«. Ali hrvatsko društvo zaslužuje svima dosežnu i koliko je više moguće cjelovitu istinu! Kao kršćanin i kao Hrvat bio bih nedostojan i jednoga i drugoga

imena, kada bih i u primisli nosio opravdavanje nečijega zločina. Ta zar netko uistinu misli da boli nedužnih koje su prouzročili pripadnici hrvatskoga naroda nisu i moje boli? No, jednako tako bio bih nedostojan čovječstva, kad ne bih prokazivao laž i nepravdu nanесenu hrvatskomu narodu.

Iz poštovanja prema svim žrtvama, kada je i Jasenovac u pitanju, potrebno je istini dopustiti da progovori u svojoj istinitosti. Zato mi je drago što se posljednjih godina učinio pomak u stavovima koji ublažavaju propagandnu zaglušnost pristranosti i povijesne nekorektnosti. Hrvatska javnost ima pravo znati istinu o Jasenovcu za vrijeme Drugoga svjetskoga rata, kao i nakon što je prestao biti ustaškim logorom. Žurno valja istražiti koliko je ljudi stradalo na tom strašnom gubilištu i mjestu nečovječnosti, kako bi se znalo njegovati osjetljivost za patnju koju su prouzročili mrzitelji čovjeka.

Gdje god se nalazili mi kršćanski vjernici ne okupljamo se da bismo zajedno mrzili, nego pronalazili snagu za zajedništvo u Ljubavi. Zato još jedanput navodim riječi iz pisma hrvatskih biskupa: »U čežnji za Božjim opraštenjem i mi ljudi uzajamno opraštamo jedni drugima. Ono što pohranjujemo u svojoj povijesnoj memoriji nisu nepodmireni računi koji rađaju namisli osvete. Pamtimo zlo koje se dogodilo, a nije se smjelo dogoditi. Učimo kako ne ponavljati grijeh i kako ustrajati u dobroj odluci. No sadržaju našega povijesnog pamćenja pripada i sve ono što su činili ljudi Crkve kada su osuđivali zločine te svesrdno zaštićivali i pomagali ugrožene u vrijeme dok je bjesnio Drugi svjetski rat. Ta kršćanska odlučnost i požrtvovnost, posebno katoličkih biskupa u Hrvatskoj, nadahnuće je i poticaj današnjem naraštaju« (Pismo Hrvatske biskupske konferencije o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata, 1. svibnja 1995.).

11. Isus nam je ostavio riječi upućene nebeskomu Ocu: »Posveti ih u istini«. Te riječi pripadaju nama vjernicima i obvezuju nas, ponajprije nas. Time je naznačena bit kršćanstva. Ljubav omogućuje da izađemo iz sebe, da bi se pogled usmjerio prema Bogu, da bi se slušala njegova Riječ, a ne vlastiti ciljevi, ne dopuštajući da nas neposrednost želja i htijenja odvuče od istine i zamagli pogled na površnosti ljudskih prosudbi.

Kristova istina nas oslobađa. Danas ovdje molimo za svjetlo istine da mognemo jasnije spoznati plodove ideologija zla dvadesetoga stoljeća: fašizma, nacizma i komunizma. Ovdje smo braćo i sestre, jer želimo svojom molitvom i euharistijskim zajedništvom ponovno zaliti klice Božjega kraljevstva, utemeljenoga na ljubavi, a ne na sili i mržnji. Uzdamo se u Boga, u onoga koji posvećuje u istini, molimo ga da nam udijeli uvijek jasnije kriterije te istine, a to je na prvome mjestu ljubav. Za svakoga čovjeka vrijedi da će, ako traži istinu, pronaći Boga.

Kao vjernici u ovu dolinu donosimo baš ono čega je ovdje nedostajalo u svibanjskim danima godine 1945., a to je mir. Moleći za sve žrtve, pogled nam je uprt u križ, a od sada će taj znak jasnije obilježavati ovu dolinu. Mjera naše istine je Kristov križ. On je zakrilo sva vremena i sve ljudske drame. Križ je nekima ludost, nekima sablazan, a nama koji smo dionici Kristova otajstva, spasenje i kompas.

Ovim se poljem ne može jednostavno proći, mirno i ravnodušno. Kršćani će na ovome prostoru promatrati oltar i križ, znak našega spasenja. Zato zahvaljujem svima koji su do danas i u teškim vremenima, kada je samo pojavljivanje na ovome polju bilo opasno za život, sačuvali spomen na nedužne poratne žrtve. Zahvaljujem svima koji su omogućili izgradnju ovoga prostora i koji, u suradnji s mjerodavnim austrijskim institucijama, nastoje oko cjelovitoga rješenja ovoga spomen-prostora.

Pozivam također na jedinstvo. Ne dopustite da nas kao narodno i crkveno tkivo razjedinjuju oni kojima nije stalo do hrvatskoga boljitka, sloge i dobra. Pozivam na jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske, a svatko tko može pridonijeti istini o Bleiburškoj tragediji neka to čini u kršćanskome duhu poniznosti i sebedarja.

12. Ovdje smo gdje je odmah nakon Drugoga svjetskoga rata u srcu Europe na najgrublji način pogaženo dostojanstvo čovjeka, da zahvalimo za žrtve onih čija su tijela doduše prekrivena, ali istina koja ne može ostati pokrivenom i dalje vodi u život, glasnije, vjerodostojnije, s pouzdanjem u vječni život svih koji u Krista vjeruju. Jer povijest je za nas kršćane u svjetlu Božje sveprisutnosti memoria futuri – spomen budućega. U toj vjeri koja ljubavlju pobjeđuje smrt naše pokojne vidimo u gradu koji opisuje Knjiga Otkrivenja, u gradu kojemu »ne treba ni sunca ni mjeseca da mu svijetle. Ta Slava ga Božja obasjala, i svjetiljka mu Jaganjac!... Ali, u nj ne će unići ništa nečisto i nijedan koji čini gadost i laž, nego samo oni koji su zapisani u Jaganjčevoj knjizi života« (Otk 21,23.27).

Bože, učini da Bleiburško polje bude dovoljno široko za sve koji tuđu patnju osjećaju kao svoju vlastitu; da bude dovoljno plodno, da iz njega ne niče mržnja, nego stabla ljubavi i mira.

Blažena Djevica Marija, Majka boli i nade; blaženi Alojzije Stepinac, mučenik i branitelj istine, svi sveti mučenici hrvatskoga naroda neka nas zagovaraju kod Boga i pomognu živjeti Evanđelje Božje ljubavi.

A ti nam, sveti, silni i besmrtni Bože, podari blagost i mir. Amen.